

ber 22

SEK

abb bett-
j. Allást-
téseik díja
10 ló, elő-

lom jól be-
iselőzet ke-
megyékre:
szörény, Ha-
a, Fogaras,
amaros, Szi-
ze, Szolnok
s, Három-
Udvarhely.
Ajánlatokat
gére Rudolf
ba, Arad —
2193

Orth. שר
szállít legor-
urban Erdély
mentve. Já-
Penz előze-
se ellenében.
étel 50 kgr.
Sannicolaul
2189

ullás

a ellen leg-
ser az
-Petrol"

nden gyógy-
és drogue-
ban.

y lazast kap-
tca 45. Feké-

egy

geg,

at

áruházában
Victoriei 5.

6 szerkezet-
gösen eladó

pok

b kivitelben
skovits

p. Cluj, Cal
and No 3
az udvarban

et

zet

műnyomda,
Fiók: Timi-
tercy No. 8.

Rt.

vilá-
gesség

SÖR

Szerkesztő
adóhi

3181. M. Ramasottor Kóbert

BUDAPEST
I. Distrik. 2. II. 8.

Felk
Szerk. és L.
577, 228 és 1047

58. H. Sz. — — — 223

egy évben ára pályaséva-
sításban

3181. M. Ramasottor Kóbert

BUDAPEST
I. Distrik. 2. II. 8.

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Romániában

Egész évre — — 1050
Félévre — — — 550
Negyedévre — — 290
Egy hónapra — — 110

Az előfizetési ára „Föld”
című folyóirattal együtt
hav-ként 10 lejfel drágább

Csehszlovákiában

Egy hónapra — — ek 40. —
Egy év — — — — — 3. —

1918 december 23 Csütörtök

IX. évfolyam * 284 szám

5687 Tévét 18

Legalkalmasabb
karácsonyi ajándéktárgyak
mályn leszállított árakban

Dunky & Beer ékszerüzletében
Cluj, Piața Unirii 29.

„Az üzlet — az üzlet”

Az emberek megszokták azt, hogy léleketlen frázisok alapján ítéljenek meg eszméket, embereket, népeket és országokat. Ezek a frázisok nagyon gyakran csökönyösebbek és hosszabbak, mint maguk az emberek, egyik nemzedékről a másikra szállnak át örökös gyönyörűséggel, mint az emberi gondolatlanúság jellemzői. A legközismertebb frázisok szerint az Újvilág egyik a föld legtekintélyesebb eldoradoinak, ahol a földön terem a pénz, a demokrácia valóságos orgájkát ül, az emberek boldogok, megelégedettek, tele vannak vallásos hitetlenséggel, amire annál is inkább alkalmasak és lehetőségek van, mert vallásokban még az iparkodóknál is nagyobb a kereslet az Újvilágban, csupa gentleman irányítja az amerikai polgárok sorsának és életének fejlődését etc.

A frázisokra aztán néha rácsfol az élet, rácsfolnak az események, amelyekből világosan foszforeszkál fel az a tény, hogy a frázisok mögött csak a frázisok bengáli tüze lappang, a valóság az egészen mást mutat. Amerikára vonatkoztatva, már azelőtt is tudták ezt azok az emberek, akik az amerikai irodalmat valamennyire is ismerik, akik olvasták Upton Sinclair műveit, amelyekből csak úgy árad az amerikai materializmus büzös illata, a krózosok és pénzfejedelmek mindent elnyelő képessége, a korrupció és kíméletlenség atmoszférája. Az ember szinte azt hinné ezeknek a műveknek olvasásán, hogy az amerikai demokrácia nem is egyéb, mint a kíméletlenség és durvaság demokráciája, amelyben szabad a vásár minden törekvő kalandornak, minden kapzsinak és minden lelki megváltásban utazó vallásalapítónak.

Upton Sinclair fantáziáját és írói igazságszolgáltatását most egy nagyarányú, szinte az európai méreteket megújíró panama igazolja. Mac Car állami főellenőr jelentése szerint a háború alatt Amerikában lefoglalt ellenséges vagyontörök a vagyonkezelő-bizottság a legszárdaltesebb lelkiismeretlenséggel kezelte, aminek következtében azoknak legnagyobb része eltűntnek tekintetű. A panamával kapcsolatban Borah szenátor, a külügyi bizottság elnöke kijelentette, hogy a legnagyobb rabláról van szó, amelyet az amerikai történelem ismer és a hallatlan korrupció teljes kivizsgálására ötvenezer dollár külön hitel megszavazását kérte. De ezenkívül igazi amerikai szü drámai fordulatok is tarkítják a hallatlan panamát. Egy Smidt nevű embert, aki a nemrég leleplezett petróleumpanamában súlyos szerepet játszó Daughterty volt főügyész bizalmi embere volt, meggyilkolták, kétségteletlenül azért, mert tulcsokat tudott bizonyos állami tisztviselők visszaéléséről.

A valódi Amerika arculatát lime ez a panama vetíti elénk teljes realitásban, nem pedig azok a puritán igék, amelyeket annyit hallottunk kenetes amerikai apostolok szájából, köztük a legkenesebb Wilson elnök ajkairól. Egy olyan világ bontakozik ki előtünk, amely nem ismer más bálványt az aranyborjúnál, itele és értékemléte kizárólag a pénzre van beállítva s az a nagy erkölcsi szigorúság, amely az Unió törvényeiben és intézményeiben megnyilvánul, tulajdonképpen ennek a világnak bornirt és képmutató kendőzése. Kétségtelet,

hogy Borah szenátor feljajdulásában van valami kesernyés humor is, amikor bizonyítani kívánja, hogy Amerika történetében még nem fordult elő ilyen nagy rablás. Borah szenátor egy kissé tévedésben van, mert Amerika történelme igenis sokkal nagyobb rablásokat ismer ennél, hiszen az első amerikai települők egészen csajukat néger rabszolgák és benszülött öslakók kifosztásával erősítették meg, amely történelmi tényre csak később rakta rá a szépségtisztomat olyan kiváló szabadsághősök jelentkezése, mint Lincoln Ábrahám, Washington és Franklin Benjamin voltak.

Mindenesetre némi megelégedéssel állapíthatjuk meg Európa nagyon is megtépzott presztizsú javára, hogy minden szörnyű bűnünk és történelmi szégyeneink ellenére, Európa nem tud felmutatni párhuzám között olyan nagystílust, mint a jelenlegi amerikai panama. Nálunk még él bizonyos szemérmes képmutatás, amely

Mielőtt karácsonyi ajándékszükegletét beszerezné, látogassa meg a **karácsonyi díszművésari** Rózsa Royal drogeria mellett.

Főtér 26

nem hajlandó mindenben az „üzlet, az üzlet” elvét kihangsúlyozni és érvényesíteni. Amerika azonban túl van ezen a szemérmén, Amerika a panamában is üzletet lát, mint ahogy az egész amerikai élet nagy egészében alig más, mint egy hatalmas trósztszervezet, amelynek élén az elnök a vezér, a szenátus és parlament tagjai pedig a nagy cég baltagjai. Szomorú alkalom és elégtétel nekünk, európaisknak, hogy büszkén hangsúlyozhatjuk: ilyenre mégse voltunk így és ilyen leplezetlen nyíltsággal képesek...

Atadták a kamara és a szenátus feliratát a királynak

Az uralkodó válasza a törvényhozó testületek feliratára

(Bucuresti-Bukarest, december 22. Az Új Kelet tudósítójától.) A kamara tegnap esti ülésén Bratianu Vintila szólt fel a költségvetéshez. Kifejtette, hogy a költségvetésnek a legszigorubb takarékoság elvén kell felépülnie és egyensúlyban kell lennie, úgy a kiadások, mint a bevételek tekintetében. Ami a kiadásokat illeti, az elnök megjegyzi, hogy fölösleges költségeket okoz szükségtelen államhátrésközlések, amelyek, ami éles ellentétben áll a takarékoság politikájával. A bevételekről szólóan konstataálja, hogy az új adók túlhirtelen jöttek, mert az adóörök előzőről régi terheit kell lerónia, azután képes csak újabbat elfogadni. A fogyasztási- és a házáddóknak a közégeket kellene megilletniük, nem pedig az államot.

A valutaproblémáról szólva kifejti, hogy kerülni kell ebben a kérdésben a formulák demagógiáját. Nagy könnyelműséggel beszélnek a stabilizálásról.

Beszélt az új bankjegykibocsátás problémájáról és támada Garoflid minisztert, aki ezt felvetette. Új kibocsátás csak a spekulációt növelné. Nem papírstabilizációra van szükségünk, hanem tényleges megszilárdulásra. A lejnek vissza kell kapnia értékét, amely megfelelően gazdasági helyzetünk reális képének.

Bratianu Vintila „kibeszélt” az éjjeli ülést és ma délelőtt folytatta beszédét.

A Kamara mai ülésén Bratianu Vintila folytatta a tegnapi éjjeli megkezdett beszédét és kifejtette, hogy az országnak nincs szüksége külföldi támogatásra, mert megvannak a belső lehetőségei. Majd Jorga beszédével foglalkozva, maga is szükségesnek tartja, hogy az összes pártokat egységes álláspontra kell hozni a felgyülemlett problémákban. Ezután Joanitescu szenátor beszélt, aki a nemzeti parasztpárt nevében nem fogadta el a költségvetési javaslatot.

A szenátus ma délelőtti ülésén betérjesszítették az arad—csanádi vasút birtokbavételéről s a mezőgazdasági adók felemeléséről szóló törvényjavaslatot. A mezőgazdasági adók felemeléséről szóló javaslatban Toraya Gyula magyarpárti szenátor nagy beszédet tartott, amelynek óriási sikere volt a többségi szenátorok között, úgy, hogy nincs kizárva, hogy a javaslat a szenátusban meg fog bukni, ami erősen gyöngyöztetné Lepadatu pénzügyminiszternek a kormányban való helyzetét.

Toraya szenátor után Lucastevici szenátor beszélt, aki szerint a liberálisok anti-economista, és az avarascanukok szerencsétlen gazdasági politikát üznek.

Lucastevici szenátor beszéde után az elnök

az ülést felfüggeszti és egy hatvantageu dekgácó sz uralkodóhoz ment, hogy a feliratot átadja.

A király ma délben 12 órakor a cotrocenii palotában fogadta a szenátus és a kamara küldöttségeit, amelyek átnyújták a trónbesszédre vonatkozó válasszfeliratot. A szenátus bizottságának tagjai Coanda, Obreja, Darvari, Mironescu és Murgasanu, a kamaráé Negulescu, Ghiescu, Bardecu és Teodorescu Anibal voltak.

A szenátus feliratát Coanda, a kamaráét Negulescu elnökök olvasták fel, mire a király válaszolt. A fogadás befejeztével a király cercelet tartott, majd a bizottságok a szokásos ceremóniák között visszatértek a parlamentbe.

A szenátus mai ülésén Coanda tábornok felolvasta a királynak a szenátus feliratára adott válaszát, amely a következőket mondja:

A szenátus részéről tanúsított szeretet és hűség bizonyítéksi mindig drágák nekem, de különösen most az erő és vigasz forrásai, amikor egészségi állapotom iránt aggodalommal volt eitelve egész szeretett népem. Szívükből köszönöm Önöknek állandó szeretetük bizonyítékait, amelyek újból demonstrálják, mily mélyek és törhetetlenek az ország és a dinasztia közötti kapcsolatok. A királyné iránt, a külföldi utazása alkalmával teljesített szolgálataiért, kifejezett hódolatukért úgy a királyné, mint a magam nevében köszönetet mondok. Külpolitikánk összes barátságos kapcsolatai abból az őszinte óhajunkból fakadnak, hogy a megkötött szerződések respektáltassanak és a béke jótékony korszaka megszilárduljon, mert csak így juthatunk a nagy háború következményeitől még mindig szenvedő európai államok fejlődéséhez. Biztos vagyok abban, hogy Önök megadnak minden támogatást kormányomnak a konszolidáció munkájának folytatásához és az állam egysegiesítéséhez, figyelemmel kísérve a benyújtott javaslatokat. Még egyszer köszönetet mondva az irántam, a királyné iránt és családom iránt kifejezett érzelmeikért, kérem a jó Istent, adja meg nekem az erőt, hogy tovább vezessem drága hazám sorsát, amelynek alkotmányos alapjait igyekeztem biztosítani, úgy, hogy utánam az ország vezetőinek bölcsessége és az egész nép hazafisága továbbvezesse az országot rázkódtatások nélkül a rend, béke és fejlődés útján. Ferdinand.

A kamara ülésén Negulescu elnök felolvasta a király válaszát, amely megegyezik a szenátusban felolvasott válasszal.

Karácsonyi rendkívüli árak.
 Cérna fátvöl Kuhnid harisnya párja .....lei 97
 Erős, tarka női harisnya.. 37
 Valódi selyemfényű női harisnya párja..... 87
 Tartós férfi sockni párja.. 23
 Selyem férfi sockni párja 73
 Gyapjúnői mellény, remek színek 327
 Zsebkendők nagy választékban 17
 Ezen csoda olcsó árakból továbbá 5% engedményt adok 6 pár vételenfelül. Minden 777 lein felüli vásárlásnál egy női ridikült adok ingyen. "SIPOS", Cluj, Gal. Reg. Ferdinand 8.

Kolléga Ur! ...

Alábbi levelet dr. Herskovits Ferenc, a fiatal zsidó orvos, barátom egyik tagja küldötte be az Uj Kelet szerkesztőségének. Herskovits Ferenc dr.-nak a Zsidó Menza tavalyi elnökének levelét annál szívesebben közöljük, mert mi magunk is azon a véleményen vagyunk, hogy Erdély intellektuális zsidó társadalmának az utolsó óráiban komoly áldozatokat kell hoznia a nehéz gondok között vergődő zsidó menzáért. A levél azokhoz appellál, akik a múltban mint diákok a menza áldásait élvezték, de szerintünk nemcsak ők, hanem minden zsidó, aki a most felnövő intellektuális zsidó generáció sorsát szívén viseli, meg kell tegye közelebb ezzel az intézménnyel szemben, amely magárahagyatottságában emberfeletti erővel küzd, hogy nemes hivatását be tudja tölteni. Herskovits dr. szíves szövegét itt közöljük:

"Kolléga Ur! Lehetetlen, hogy erről a megfontolástól, könyörtelen asszociáció utján észbe ne jusson cserbenhagyott jölteveje, a kolozsvári zsidó menza, ha valaha kevés és száraz, de egzisztenciamentő kenyérét igénybevette. És ennek a levélnek egyetlen becsületes intenciója van: hogy emlékezzék Kolléga Ur!

Emlékezzék a felháborodásaira és lenézésére azzal szemben, aki megtagadta a menza támogatását! Emlékezzék a még nagyobb megbotránkozására, ha az a valaki "ő is volt diák" volt! Emlékezzék Kolléga Ur! fogadalmas deklarációkra: "Sohasem felejttem el, hogy mit kaptam a menzától." Én nem tudom Kolléga Ur, hogyan állunk ezzel a fogadalommal, nem is akarunk visszaélni a helyzettel, konstataciónom kell azonban, hogy összesen — igen könnyű a számontartásuk — két, azaz kettő volt menzátag tartotta érdemesen elkerülni az esetleges valórávalását, könnyelmű, de annak idején komolyan gondolt fogadkozásának és kereste fel az emlékezést maximálisan dokumentáló, — mindegy, hogy milyen összegű postautalvánnyal — a Bartha Miklós-utca 24. szám alatti kis szobájában meghúzódott kolozsvári zsidó menzárt.

Kolléga Ur! Ön annak idején kötelezvényt írt alá, hogy a kölcsönképen kezelt menzátámogatást visszafizeti. Ezek a kötelezvények ott fekszenek ártatlanul a menza irattárában és, ha Kolléga Urnak aggodalmi volna felőlük, abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy megnyugtathatom; ezek a kötelezvények sohasem fognak járásbíró elé kerülni. Aminthogy a jó anyának nemszokása végrehajtó utján behajtani gyermekei tartozását, soha, a menza egyetlen tisztikarának sem jutott eszébe, hogy az Ön kötelezvényeinek hivatalos uton szerezzon érvényt.

Hogy levelem hosszúságát illetően kifogásai ne lehessenek, egynehány adat komplementár nélkül közlésére szorítokom:

1. Az 1926-27. tanévbéli zsidó menza árnyéka csak a réginék, havi k. b. 20.000 lejese bülszével dolgozik. De a menza az összeg nevetségesen csekély voltának, a lelkiismeretes tisztikar minden erőfeszítése elégtelen az előteremtésére. Százelek bősles magyarázattal lehetne rávilágítani az okokra, amelyek ezt az áldatlan helyzetet előidézték, de mert ezek a magyarázatok semmit sem segítenek és mert ígértem, hogy az adatoknál maradok, hagyjuk őket.

2. A menza segítségével foglalkozáshoz ju-

tott Kolléga Urak minimális havi hozzájárulása utján könnyűszerrel előteremthető volna ez a minimális összeg.

3. Kolléga Urnak csak 2-3 napi cigarettáról, 1-2 kávéházi estéről, 1-2 színház, vagy mozijegyről, vagy csak egy bárlól kell lemondania, ha a minimális havi hozzájárulást vállalná és ugynevezett "felesleges pénz" nincsen.

Remélem, hogy az "Uj Kelet"-ben jó postást választottam, amikor szeretném, hogy akár orvos, akár gyógyszerész, akár ügyvéd vagy kereskedő, ön Kolléga Ur, szerény soraimat megkapja. Ha elolvasta őket Kolléga Ur, gondolkozzék rajtuk egy keveset s arra az esetre, ha gondolkozással érdeklődne várakozásomnak megfelelő leane, kösölöm a menza címét: Str. Saguna 24.

Befejezem Kolléga Ur! Csak azt szeretném még, ha meg lenne győződve róla, hogy a főnnebb írottak nem hivatalos menzaszorgalmazások, hanem skulirott a menzával szemben Kolléga Urral azonos viszonyu egyén becsüle-

Petringenár Janost letartóztatták Jugoszláviában egy titokzatos ékszercsempészési ügyben

Bícskai földbirtokos akart lenni az Erdélyből megszökött szélhámos álhírlapíró és politikai kalandor

(Cluj-Kolozsvár, december 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Petringenár János éveken keresztül tipikus alakja volt az erdélyi zavaros viszonyokban halászó politikai szélhámosoknak, aki sokszor zseniális trükkjeivel közismertté tette a nevét. Jó megjelenésű, legtöbbször elegáns külsejű donzsuan volt Petringenár, aki már a világháboruban babérokat szerzett magának külföldi szélhámoskodásokkal. Petringenár akkor még egyszerű szeszert volt Budapesten, amikor váratlanul megjelent az arcképe a Tolnai Világlapjában mint szélhámos, szeszterkirály. Letűtte a büntetését, azután sokáig nem hallott magáról.

Az impériumváltás idején Erdélyben tünt fel ismét Petringenár János és azzal tette magát híressé, hogy mint bihari képviselőjelölt majdnem megbuktatta Avarescu miniszterelnököt. A választások alatt állandóan autóval jár, szórta a pénzt és az ígéreket, míg aztán letartóztatták. Minthogy nem sikerült honatyának lennie, felcserélt "szeszterkerülő" nek és Kereskedők Lapja címen szakfolyóiratot adott ki. Ebből miről beszél Petringenár valóságos réma lett a kolozsvári és általában az erdélyi kereskedőknek kiméletlen zsarolásai. Végül is tetemes előfizetési és hirdetési díjakkal a zsebében megszökött Kolozsvárról és a Bánáti tette át működési színterét.

Petringenárt ekkor már valamennyi rendőrség köörözte, mindamellett továbbra is zavartalanul bonyolította le gyanus üzleteit. Egyik legérdekesebb vállalkozása az volt, hogy kivándorlási híjának állott be. Tadvalevő, hogy román nemzetiségű polgárok, különösen falusiak kivándorlását a kormány betiltotta. De a falusi gazdákat mégis Amerikába vonzotta a dollár. Petringenár ebből hasznot akart húzni. Összegyűjtötte a kivándorolni akaró parasztokat, kiöltöztette őket artistáknak és mint színésztrüppöt akarta őket, busás honoráriumok előzetes inkasszállása után, Amerikába csempészni. De rajtavesztett és Petringenárt ismét lecsukták. Kiszabadulása után Petringenár néhány hónapig letűrt állapotban kóborolta be Erdélyt, majd Kolozsvárra jött és a Díszm utcában saját házat vett, amelyben — nem tudni, milyen pénzből — kabarét nyitott. De a tizenötötangú éjjeli zugmulató olyan drága volt, hogy nem vált be és Petringenár tetemes adósságok és kellemetlen emlékek hátrahagyásával nyomtalanul eltűnt Romániából, ahol már nem tudott "érvényesülni."

Most azután Petringenár újra felbukkant a láthatáron, mégpedig Jugoszláviában egy titokzatos ügy kapcsán. Mellékesen szólva Petringenár ott mint Ioan Petringer-Motzo román képviselő szerepelt és az északi rendőrség ékszercsempészés miatt tartóztatja le. Petringenár azzal vonta magára a hatóságok figyelmét, hogy mind őt kötelezték. Egyelőre annyit állapítottak meg felőle, hogy mielőtt Eszékre került volna, hosszabb ideig Szabadkán tartózkodott, ahol az egyik ingatlanforgalmi irodával szerzett összeköttetést. Az álképviselő néhány

EZT A SZELVÉNYT A EAP BELSEJÉBEN FELSOROLT KERESKEDŐK

LEI 5 LEI

ÉRTÉKBEN, A VÁSÁROLT ÖSSZEG TIZ SZÁZALÉKAIG KÉSZPÉNZFIZETÉS GYANÁNT FOGA DJÁK EL

Ez a szelvény érvényes Jan. 22-ig.

tes magánvéleményei, amelyekért maga vállal felelősséget.
 Fogadja Kolléga Ur hálámát a türelméért és vagyok kötelességteljesítésben a viszontlátkozás reményében kollégialis ádvöszlettel:
 Dr. Herskovits Ferenc

hét előtt felkereste az egyik ismert szabadkai ingatlanforgalmi iroda főnökét és arravaló hivatkozással, hogy az SHS királyságban akar letelepedni, előadta, hogy a határ mentén szeretne földet vásárolni és megbízást adott a közvetítőiroda főnökének, hogy keressen neki megfelelő birtokot. Az iroda főnöke tudott Beszán mellett egy uradalmat, kiment Beszánba, megnézte a birtokot és másnap beszámolt az állítólagos román képviselőnek uja eredményéről. Petringenárnak nagyon megtetszett az ajánlat és közölte, hogy megveszi a birtokot, de előbb Romániából meg kell szereznie milliók értékű ékszereit.

A közvetítőt felkérte, hogy a briliánsokat és egyéb ékszereket hozza el, egyben azt is közölte vele, hogy a gyermekeit is szeretné az SHS királyságba hozatni. A közvetítő, aki azelőtt belgrádi és később szabadkai detektív volt, gyanúsnak találta a fiatalembert és nem vállalta a megbízást, de kijelentette, hogy ha áthozza az ékszereket, azokat értékesíteni fogja. A fiatal ember erre elment és másnap egy cianoz fiatal asszonnyal jött vissza, akit feleségnek mutatott be. A fiatal asszony is az ékszerekről beszélt és lerajzolta, hogy milyen nagyok a briliánsok, amelyek — a közvetítő szerint — több karátosak lehetnek. A közvetítőnek az volt a véleménye, hogy az ékszereket Jugoszláviában csak a királyi családnak tudja felkutatni, miután olyan gazdag embert nem ismer, aki ilyen nagyértékű briliánsokat meg tud vásárolni.

A közvetítő belgrádi összeköttetéseire hivatkozva kijelentette, hogy ha az ékszerek Szabadkán lesznek, megbíserül azok eladását. Ennek a bejelentése — ugylátszik — megjesztette a házaspárt, mert attól a naptól kezdve eltűntek Szabadkáról és a közvetítő, akinek a földvásárlás körül több ezer dinár kiadása volt, a napokban értesült, hogy a nála megfordult állítólagos román képviselőt Eszéken letartóztatták és kiderült, hogy közönséges szélhámos, aki valószínűleg egy nagytűlt nemzetközi bűnszervezet tagja.

A szabadkai közvetítőiroda a lapokban megjelent tudósításra táviratilag értesítette az északi rendőrséget az álképviselővel történt tárgyalásairól. A rendőrség ennek alapján új irányban kezdett nyomozni. A rendőrség véleménye szerint a házaspár egy orosz határmenti román városból került az SHS királyságba, hogy a birtokukban levő ékszereket itt eladják és Jugoszláviában leteljenek. Az álképviselő valószínűleg az orosz arisztokrácia menekülése közben olcsó áron megvásárolt több nagy értékű képviselő ékszerdarabot, amit felt Romániában elhelyezni. A másik feltevés szerint pedig egy nemzetközi szélhámosbanda tagjai, akik a beszéni birtokvásárlás állítólagos tervét is valamilyen csalásra akarták felhasználni.

Az eddigi kihallgatások teljesen eredménytelenül maradtak Petringenár és felesége mindent tagadnak és továbbra is azt erősítették, hogy nem szélhámosok és senkit sem csaptak be.

Csütörtök, 1926

KAR

KARACSONYIG

50

értékes ajándék

Mi den karácsonyi

FISCHER

Cluj, Cale

KAR

Törvény T

Azok kö.ött...

cionizmus ellen e...

ség al ismétlőd...

szereint a polszi...

orsá építési mu...

tat. Szemleant...

a legnyulcsabb je...

kintéyek hiába...

cárolni. A cionist...

gatók azokban a...

galom ellen hadb...

tésékül és való...

kes dologképen e...

szódnak jelenleg...

Olechvanger az e...

szintén megemlít...

galmat és nagyot...

leges helyzet e...

— Azt hírs t...

— hogy a pale...

luc-sink vallásos...

tanak Palesztiná...

szonyokat töklelt...

tök erői is. T...

hogy pld. Tel...

zsidó városban c...

nak esetek, amik...

szokra a zsidók...

a nyilvánosság...

Vajjon azonban...

mint amilyenek...

te ni kívánják?

melyik galutbel...

ujjal kell és le...

nem gyujtanak...

kezintni jachuc...

élete közt. P...

akjk megszegt...

mutogatni szok...

Idéig ez lo...

zése. Most egy...

tinából, amely...

Ez a hír eppen...

Aviv városi va...

szombat napján...

pon keresztül...

kávaházak és...

a pénkeesti é...

nyitva tarthat...

natkozik azokr...

vagy mohamed...

városi tanács...

Pumer megér...

lyezte. Ehhez...

rel.lethez pe...

A rendle...

Tel-Avivban v...

szombaton, v...

totta volna E...

kezésének ok...

amelyek az il...

hanem a társ...

nyilvánításai...

foglalásból k...

szért hozták...

minden szidó...

mások dolg...

kell jegyezni...

volt annyi t...

kényszere al...

szóval nem i...

másokra is r...

KARÁCSONYIG

50,000

KARÁCSONYIG

értékes ajándéktárgy szétosztása!

Minden vevő nagyon szép karácsonyi ajándékot kap a

FISCHER üvegdarabban

Cluj, Calea Regele Ferdinand 6.

ELSE-
VEDŐK

SSZEG
NYFIZE
AK EL

22-ig.

maga vállal

a türelmért
a viszontta-
dvözléssel:
vits Ferenc

viában

en

élmás

ert szabadszai
arravaló hi-
lységben akar
ár mentén sze-
bizást adott a
keressen neki
főnöke tudott
kiment Bez-
mánsap beszá-
őnek uja ered-
on megtetszett
egveszi a birto-
kell szereznie

a briliánsokat
egyben azt is
is szereiné az
zvetítő, aki az-
al detektív volt,
és nem vál-
tette, hogy ha
tekeinteni fogja.
mánsap egy csü-
akít feleségé-
ny is az éksze-
y milyen nagyok
veitő szerint —
közvetítőnek az
erkeket Jugoslá-
tudja felkizárni,
nem ismer, aki
meg tud vá-

öttetésre hivat-
z ékszeres Szá-
ok eladását. Eu-
— megjeljesztette
ól kezdve eltűn-
ő, akinek a föld-
kiadása volt, a
a megfordult ál-
éken letartóztat-
es szélhámos, aki
mzetközi bűnszö-

da a lapokban
lag értesítette az
lővel történt tár-
áján új irány-
örtség véleménye
etármenti román
ységba, hogy a
tt eladják és Ju-
alképviselő való-
menekülés köz-
bb nagy értéket
felt Romániában
szert pedig egy
egjai, akik a bez-
tervét is valami-
álai.

jesen eredményte-
felesége mindent
rősitgették, hogy
m csaptak be.

KARÁCSONYIG

Törvény Tel-Aviv szombattjáról

Azok között a témák között, amelyek a cionizmus ellen hangzótt, k. szintezoklatlan szívós-
sággal ismétlődő mandegyre egy állás, amely
szerint a palesztinai zsidó társadalom és az egész
ország építési munka valóságellenes tendenciákat mut-
tat. Szombaton, turisták általód palesztinai lakosok
a legsúlyosabb jelentőségű emberek és hitéleti tek-
intélyek hiába igyekeztek ezt a rögalmat meg-
cáfolni. A cionista mozgalom ellenfelei nem válo-
gatnak azokban a fejezetekben, amelyekkel a moz-
galom ellen hadba indulnak és a céludatos ferdi-
tésektől és valóágóktól sem riadnak vissza. Érde-
kes dologképen említtük meg, hogy a Keren Hájje-
szódnak jelenleg Erdélyben időző küldöttje dr.
Olschvanger az egyik közlésvái előadásában képcán
szintén megemlíttette azt az állardóan felkizáró rá-
galmat és nagyon csattanóan viágitott rá a té y-
leges helyzetre.

— Azt hírszélk, — mondotta dr. Olschvanger
— hogy a paleztinai jischuv és külön sen a che-
lucvink vallásos érzületet sértő vésekedést tanosi-
tanak Palesztinában. Nos én, aki a palesztinai vi-
szonyokat tökéletesen ismerem, felvilágosított adha-
tok erőt is. Telj-sen megfelel a valóságnak az,
hogy pld. Tel-Avivban, ebben a szászszázelekesen
zsidó városban csakugyan előfordultak és előfordul-
nak esetek, amikor újjal mutatnak és mutatnak rá
azokra a zsidókra, akik szombat napján és esetleg
a nyilvánosság szemelattára nyojtanak rá cigarettára.
Vajjon szombaton olyan késebejtő helyzetek az,
mint amilyenek ell nfeleink itt a galuban feltün-
te ni kívánják? Hozzen tekinetsünk csak szíjjel há-
melyik galutbéli város zsidó lakossága között. Itt
újjal kell és lehet mutatni azokra, akik szombaton
nem gyujtanak rá szivarra. Ez a különbség a pa-
lesztinai jischuv vallásos élete és a galut valóságos
élete között. Palesztinában újjal mutogatnak azokra,
akik megszegik a zsidó törvényeket, itt újjal lehet
mutogatni azokra, akik megtartják.

Idéj ez loit dr. Olschvanger csattanó meglegy-
zése. Most egy olyan édekes hírt kaptunk Pal-sz-
tinából, amely ezt a meglátást tökéletesen igazolja.
Ez a hír éppen Tel-Avivból érkezt hozzánk. Tel-
Aviv városi tanácsa határozatot hozott arról, hogy
szombat napján az összes zsidó fizetéseket telj-s ra-
pon keresztül zárva kell tartani, kivételt csak a
kávázások és vendéglők kapoznak, amely üzemek
a pénzekesti és a szombati nap bizonyos óraiban
nyitva tarthatnak. Ez a rendelkezés azonban nem vo-
natkozik azokra az üzemekre, amelyek keresény
vagy mohamedán emberek tulajdonában vannak. A
városi tanácsnak ezt a határozatát a kormányzó lord
Pruiner megértesítette és ezzel telj-s jogbatalyba he-
lyezte. Ehhez a város, illetve most már kormány-
rendeletre pedig a hóvekezőket kell hozzáfűzünk:

A rendelkezést nem azért kellett kiadni, mert
Tel-Avivban akadt volna tán olyan üzlet is, amely
szombaton, vagy zsidó ünnepeken üzemet nyitva tar-
totta volna. Hiszen jól ismerjük a törvények kelet-
kezésének okait és módait. Nem a törvények azok,
amelyek az illető társadalom életének formát adnak,
hanem a társadalom általód és megmozgott élet-
nyilvánulásainak formákba és paragrafusokba való
foglaltságból keletkeznek az írott törvény. Tel-Avivban
szert hozták ezt a törvényt, mert ottan tényleg
minden zsidó munka szünetel szombati napján. A
másik dolog, amit ehhez a zsidó törvényhez meg
kell jegyezni, az, hogy Tel-Aviv városi tanácsában
volt annyi türelmesség, hogy a zsidó törvények
kényszerrel alól kiemelte a nem zsidó embereket, más
szóval nem kívánja a mi magunk törvényeinket
másokra is rákényszeríteni. Tel-Aviv városi tanácsa

és Palesztina zsidó társadalmában ebben is uttörő pél-
dát szolgáltatott a világ összes népeinek. Európá-
országában szinte kivétel nélküli vallási kény-
sér alatt áll a szétszórt zsidóság. Az a zsidó,
aki a vallási törvényeket megakarja tartani, legfőbb
esetben csak az anyagi áldozatok és sokszor exis-
tenciájának veszélyeztetésével teheti ezt meg. A zsidó
fizetek az európai országokban kénytelenek a vasár-
napi munkaszünetet meg tartani és ha a zsidó üzem-
tulajdonos a maga hitéleti meggyőződéséhez is há-
atar maradni, akkor heterként két napig kell tel-
jesen szünetelnie a munkát, szombaton és vasár-
nap. Ez alól a kényszerítés alól csak egyes kisebb
országokban vannak, vagy voltak felmentve a zsidó k.
Igy például a háboru előtti Boszniában, amely or-
szágnak tudvalegölög keresztény, mohamedán és
zsidó lakossága van, a zsidó üzemtulajdonosok sza-
badon választhatnak, hogy a hét melyik napján
kivánják kivánják a heti munkaszünetet megtartani.
Nem tudjuk azonban, hogy ez a helyzet fennáll-e

még ma is, amikor Bosznia Nagyszerbia fenhatósága
alá került.
Elvben ugyanez a helyzet áll fenn Franciaor-
szágban is, azóta, amióta az egyház és az állam
szérválasztása hivatalosan megtörtént. Azonban csak
elvben, mert a tényleges gazdasági és társadalmi
struktúra Franciaországban megakadályozza ennek
sz elvi elgondolásnak a gyakorlatba való átvitelét.
Vegeredményben az épülő Zsidóország volt az
egyetlen a mai összes országok és nemzetek között,
amely a vallási türelmességnek törvényes és intéz-
ményes kifejezést adott.

Ami pedig a zsidóságnak, jobban mondva a
cionizmus ellenfeleinek vallási szegodalmaik illeli, ez
a telavivi várostanácsai határozat csattanó véseza-
utasiása minden ilyen gancsostodásoknak. Nem kell
felténi annak a zsidó társadalomnak vallásos életét,
amelynek határozatai és törvényei a fejlődés örök
adottságai alapján is csak vallásos irányban alakul-
hatnak ki.

Uzonovics nem vállalja a kabinetalakítást

Davidovics kapott megbízást kabinetalakításra

(Belgrád, dec. 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Uzonovics lemondott a kabinetalakításról és
visszaadta megbízatását a királynak. Sandor király erre Davidovics demokratavezért bizta
meg a kormányalakítással. Davidovics koncentrációs kabinet alakítását tervezi és politikai
körök biznak missziójának sikerében.

Averescu miniszterelnök üzent a diákságnak

Ket diákküldöttség a közoktatásügyi miniszternél. Az „Universul“ és „Cuvantul“
ujra fordít

(Bucuresti-Bukarest, december 22. Az Uj
Kelet tudósítójától.) Tegnap két diákküldöttség
jelent meg Peirovici közoktatásügyi miniszter
nél. Az egyik küldöttséget a jasi diákkongressz-
szus választotta meg, hogy a közoktatásügyi
miniszter elé terjessze a kongresszus határoza-
taikat és követeléseit. A közoktatásügyi miniszter
hosszu kihallgatáson fogadta a küldöttséget és
kijelentette, hogy a kormány vita nélkül haj-
landó teljesíteni a diákok gazdasági követeléseit,
azonban csak akkor, ha politikai követeléseik-
ről lemondanak, mert ezekről a követeléseikről
a kormány nem hajlandó tárgyalni. A gazda-
sági követelések teljesítésének másik előfeltétele,
hogy a diákok rendben látogassák az előadások-
kat. A közoktatásügyi miniszter a delegációval
közölte a miniszterelnök üzenetét is, aki kate-
gorikusan ezeket mondotta:

— A diákoknak a könyv mellett van a
helye, az államügyeket hagyják a kormányra!
A másik küldöttség a jasi zsidó diákok ne-
vében kereste fel a közoktatásügyi minisztert.
A zsidó diákközlöny elpanaszolta, hogy a zsidó
diákokat nemcsak inzulitájuk ugy az egyetem-
ken, mint az u cákon és így lehetetlen hely-
zebe kerültek. A delegáció után azonnal a ké-
réssel fordult a közoktatásügyi miniszterhez,
hogy az új közoktatásügyi törvényekbe meg
felelő öszszegét a zsidó diákmenzák és othonok
részére is, ennél is inkább, mert minden zsidó
diák beirathozáskor kétszáz lej menza tixát
fizet azékkül, hogy a zsidó diákok az állami
menzákba bethetnének a lábukat. A közoktatás-
ügyi miniszter ígéretet tett arra, hogy kérésük-
ket vizsgálat tárgyává teszi és igyekeznél fog
azt kedvező módon elintézni.

Míg a közoktatásügyi miniszter diák-dele-
gációkat fogadott, addig a belügyminiszternél
egy kisenevi zsidó delegáció jelent meg, amely
elpanaszolta a december 12-iki eseményeket és
rámutatott arra a terhetetlen állapóra, hogy
egy-egy lapok tendenciózus módon a zsidókat
akarják felelőssé tenni a kisenevi eseményekért.
A belügyminiszter kijelentette, hogy hivatalos
vizsgálóbizottságot küld ki Kiszevbe. Egyszeremid
a legzigorubb intézkedéseket helyezte kilátás-
ba, de ugyanakkor felszólította a zsidókat,
hogy viselkedjenek nyugodtan és okosan.

Míg egyezérről a kormány elöke, valamint
sz érdekelt miniszterek ugy látszik komolyan
igyekeznek a rendet biztosítani és az agitációt
elfújani, addig a biharesti sajtó egy része to-
vább folytatja kumergező munkáját. Az „Uni-
versul“ mai száma vezércikkben foglalkozik a
kolozsvári eseményekkel és heves kirohanást
inéz a provokáló zsidóság ellen. Teljesen ér-
hetetlen, hogy ugyanakkor, amikor a lapelkob-
zások naprenden vannak, nem jutott még
egyik hatóságnak sem eszébe az „Universul“ t

megrendszabályozni, amely valóban tudósítá-
val a legkomolyabban kimeríti az igaztás kri-
tériumait. Az „Universul“ büne annál súlyo-
sabban esik latba, mert egyike az ország leg-
elterjedtebb lapjainak és az eseményekről hom-
lokegyenest ellenkező tudósításai alkalmazak
arra, hogy a tömegek széles rétegeit meg-
tévesztésék.

Az „Universul“ példáját követi egyébként
a „Cuvantul“ is, amelyről tegnap meglepés-
sel alleptottunk meg, hogy ez egyszer a való-
ságnak megfelelően regisztrálta a történeteket.
Már számában már jóváérette a „Cuvantul“ ezt
a „bűnét“ és szemtanukra hivatkozva, ő is fel-
tálatja a „Biruinta“ és az „Universul“ légből
kapott meséit olvasóinak. Valóban elszomorító
dolog, hogy országos elterjedtségű és magukat
komolyan valló lapok az igazságot ilyen sze-
mérmetlenül elferdítik csak azért, hogy min-
denáron és minden eszközzel megmérgezhessék
az atmoszférát.

FORTUNA

**RADIO-
TECHNICA
TIMISOARA**

A legkövetesebb
Rádió-
készülékek és alká-
részek. Vevőkészü-
lékek
1-7 lampéig.
Leadó-
állomások Kér en
ára, árlatou.
Rádió Technica
Timisoara, — Plata
Sitt. Gheorghe

*Parfumerie „Oja“
Paris*

EMAIL OJA
POUR LES
ONGLES
PARFUMERIE
OJA
PARIS
NEUILLY 33 4 RUE ANCELLE

Valódi EmailOJA csakis eredeti dobozban
kapható

A huszéves „Nyugat”

Budapesten érdekes ünnepekre készül az irodalmi világ. A „Nyugat” című folyóirat ünnepe meg alapításának huszadik évét, mely alkalomból a folyóirat még életben lévő és Budapestről el nem széledt reprezentáns munkatársai fognak felolvasni a folyóirat körül tömörült írók küzdelmeiről, sikereiről, multjáról és jelenéről. (A jövőt nem illik érinteni, mert ez már aligha lesz a „Nyugat”-é.)

A „Nyugat” jubiláris ünnepe mellett nekünk, zsidóknak sem lehet elmenni szótlannul. Nem lehet azért, mert a „Nyugat”-ot a budapesti kulturális világ hívta életre, melyben a zsidó plutokráciának az a része, mely sem a Nemzeti Kesztyűben, sem a Park klubban nem találta meg érvényesülési lehetőségeit, sem a magyar arisztokrácia kedveléseiben nem tudott neveléses alkalmazkodással és magára erőszakolt alúrkkel résztvenni. Hogy egész tisztán beszéljünk: a „Nyugat” finanszírozásának alapítója a Lipótvárosi krémjéből került ki azokból, akik öseiktől örökölt kultúrösztönükkel vetették magukat az irodalmi életre, irodalmi szalon nyitottak, a francia arisztokrácia gesztusaival ambicionáltak, hogy fiatal írók szellemességei fűszerezzék dus és luxurióz vacsoráikat.

A „Nyugat” megjelenése irodalmi forradalmat jelentett. Ez a „forradalom” abból a liberális atmoszférából sarjadt ki, mely a politikai életben Vázsonyi demokráciáját involválta, az eladdig nem létező polgári rétegeket öntudatosította, az ipari fejlődéssel egyidőleg kialakította a nagyvárosi proletáriátust és érzésekben mesze eltávolodott a feudális nemesiségtől, annak gondolatvilágától és agrárius mentalitásától. A „Nyugat” iránti nosztalgia ennek a haldító rétegnek volt jellemzője: az irodalmi forradalom, amelyet megindított, ki zárólag nyugtalan, sós, fantomok után törő véreink volt a forradalma. Mögötte csak Pest volt és néhány vidéki város, élén Varaddal, a többi városok a még mindig érintetlen magyar feudalizmus hátyái voltak, hirtük mögött ezer és százezerholdakon elnyúló szellérakkal, nagyurakkal, akik fűtyültek irodalomra és sajtóra, amelyet zsidóknak és idegeneknek éreztek.

Az irodalmi élet maga a „Nyugat” megjelenésekor kizárólag Petőfi és Arany hagyományain kerédközött, száraz tanárok és egyetemi korifeusok még mindig a Zrínyiáson emésztettek, — amikor a nyugati irodalom már túl volt Baudelaire, Verlaine, Amerikában már Walt Whitmann költészetére volt az eszmény, a parnasziének már megragogyották csillogó költészetüket és Hyppolite Taine a társadalomtudomány fényénél vizsgálta az irodalom jelenségeit.

A „Nyugat” fiatal és bátor esztétikusai, élükön Ignotusszal ezt a nyugati ízt akarták átültetni a Nyugatba, miután Bródy Sándor és Ambrus Zoltán „Jövő”-je már ugyanezt a kísérletet egyszer megtette. És megtette Kiss József „Hét”-je, mely már akkor maga köré tömörítette a modern, l'art pour l'art-os íróművészeket: Kosz olányi Dzsóti, Kóbor Tamást, Ignotust, Lovik Károlyt.

És megindult a forradalom, mely egészen különös virágzást teremtett a magyar irodalomban: a Gyulai Pál konzervatív hagyományain nevelt esztétikusokat kétségbeesztette. A Herceg Ferenc osztálygőg ői hemzsegő novelláiban, Mikszáth uram-bátyám humorában gyönyörködő magyar irodalmi közönség profánkölve fogadta az új írókat, akiknek élén az Ignotus és Hatvany Lajos által felfedezett ragyogó csillag: Ady Endre indult el hálhatatlan és magaslatokra vivő útjára. És a Nyugat szóaltatta meg először a magyar progresszív gondolat másik nagy irodalmi reprezentánsát: Móricz Zsigmondot, a fiatal és modern lírikusoknak egész sorát, egyben a női magyar irodalom első komolyan vehető reprezentánsát: Kaffka Margitot.

Új és csodálatos színek tették változatosabbá az eddig egyhangú magyar irodalmi életet. Az a merész és bátor hang, melyet Bródy Sándor realizmusa zendített meg, egyre teltebben és egyre több harmóniával bővülve csendült fel. Szaz irodalmi virágzásal egyidőben — mint az minden nemzet irodalmában történni szokott — a politikai életben is egyre több és merészebb hang követelte a Nyugatot, értve ezalatt a nyugati demokráciát, mely követelés

mögött friss és feltörekvő energiák akarata lappangott, új kulturális célokért báboczáttázták az elismérés hátyái közé.

A politikai eszme, melyet a „Nyugat” hirdetett, a ké: forradalom után következő reakció nyomás alatt elbukott, illetve elaléit. A régi „Nyugat” fáklyája: Ady Endre lehenyatlott, a folyóirat szellemi vezérkarának legjobbjai: Ignotus, Hatvany Lajos, Balázs Béla, Lukács György és még sokan mások emigrációba szorultak, mert hűek maradtak a kezdett hitvallásához.

A többiek — kiválók és kevésbé kiválók — otthon maradtak, hangjukra hangfogót tettek, esetleg kurzuslepkónál tagadták meg multjukat. (Kosztolányi és Schöpfung Aladar.) A „Nyugat” előregedett és forradalmi hagyományokat konzervatívizáló, dogmatikus szerkesztője kezében egy hangban, csölkben, törökvészkben „leépített” folyóirat lett, annak ellenére, hogy Kassák Lajos szolidabb írásának ma is teret ad.

Az új irányok, amelyek a háboru után jöttek, még nem kitérültek és nem értékállók. A régi-új formák viszont nem igen teltek meg friss tartalommal, és a nagy virágzás idjéből pompássá érett irodalmi gyümölcsök bi oayljkák, hogy a forradalom nem volt h ába-való, egy értékes kornak volt megnyilatkozása, mely rengeteg hittel és optimizmussal indult küzdelembe. A „Nyugat” huszéves jubileumán megjelenő írók egy korszakot reprezentálnak, melynek ők a tenul s tanúságukkal azt hirdetik, hogy az eszme túléli a mindennapokat. A „Nyugat” jelentőségét nagy művek hirdették a művek örökösaiak. A folyóirat elérkezett északadaciájához, kevésbé értékes írói lehetnek az irodalmi firmamentumról, — de Ady Endre, Ignotus, Bródy Sándor és Móricz Zsigmond műve teljes, túléli a változásokot, divatokat és a folyóiratok efemer jelentőségét. A „Nyugat” a multé, de egyes írói a távoli jövőben is élni fognak.

Salamon László

Lengyelország csapatokat von össze a litván határon

Anglia áll a forradalom hátyerében?

(Varsó, december 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új litván kormány megnyugtató kijelentésnek ellenére, Lengyelország nagy csapatösszevonásokat eszközölt a litván lengyel határon. A litván fascista forradalommal kapcsolatban ma az a szenzációs hír terjedt el a világsajtóban, hogy a fascista forradalom hátyerében Anglia áll.

A bazini zsidók

egyik reprezentatív műve annak a szenzációs könyvsorozatnak, melyet az Uj Kelet könyvosztálya most dob a könyvpiacra egy egész sereg más pompás kötettel együtt. A „Bazini zsidók” Biró Lajosnak, a világhírű írónak legtermékenyebb korszakából való, amikor szíve hevesen dobant meg elnyomott zsidó testvérei felé és ragényében hitvallást akart tenni e nagyszerű fajta nyakas, elszánt akaratereje, magasan és hősen szárnyaló etnikai világ-szemlélete mellett. A „Bazini zsidók” egy izgalmas fejezet a magyarországi zsidóság életéből, egy a maihoz hasonló monumentális korszak rajza, mely áldozatul kívánta a hitében rendületlen zsidók százeit. Izgalmas meseszöveg, pompás korrajz teszi megképvé az az egyebként is érdekes regényt, mely egyike a régi Biró Lajos legpompásabb műveinek. Egy másik Biró Lajos-féle írás is szerepel a sorozatban: a „Zsidók útja”, mely annak idején óriási fel-tűnést keltett. Biró Lajos ma sikerülnek zenithjén áll. Műveit angol, francia és németre fordítják, szindarabják a világ minden jelentős színpadán előadják, sőt Hollywoodban, ahol most a nagy író tartózkodik, ő a legizgalma-

sabb és legművészebb filmek szcenarizója. Aki igazán nagy és komoly művelőzetet akar magának szerezni, annak feltétlenül el kell olvasnia ezt a művet, mely a magyar nyelven megjelent zsidó íróknak legjobb és legérdekfessőbb terméke.

A sorozat a következő műveket tartalmazza:

Biró Lajos: A bazini zsidók.

Biró Lajos: A zsidók útja.

Gsohor: Ünnepi álam.

Dostojewski: Fehér éjszakák.

Tolsztoj Leó: Ijics Ivan halála.

Kosbner: A márkiné estélyi ruhaja.

Lacratelle: Silbermann, egy zsidó gyerek története

(Hatvany Lajos fordítása.)

Meir Aáron Goldschmidt: Egy zsidósors, 3 kötet. Fordította Giszkalay János.

A 10 könyv ára 150 lej, melyhez vidéki megrendeléseknél 18 lej költség járul. Kolozsvári előfizetőink az Uj Kelet kiadóhivatalában vehetik át a könyveket.

DVAKODJATOK ES VEDEKEZZETEK BELÉLEGEZVE A VALDA PASTILLÁK

FERTŐTLENÍTŐ EMANÁTIÓIT MELYEK, BELÉLEGES ÁLTAL KÖZVETLEN HATÁSSAL VÁNNAK A LEGZÓ SZERVEKRE

A TOROKFÁJDALMAK, ÁSTMA, MEGHÜLESEK ES NÁTHAK MINDÉG HATÁSOSAN ELKERÜLHETŐK EZEN KITÜNŐ ANTISEPTIKUS SZER ÁLTAL

MINDÉG LEGYEN KEZNÉL EGY DOBOZ VALDA PASTILLA

A DOBOZ FAC-SIMILJE KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTARBAN

oru után jöt-
értékállóak.
igen teltek
agy virágzás
gümölcök
m volt h ába-
nyilatkozás,
ussal indult
s jubileumia
rszentálnak,
l azt híd-
ndennapokat.
vát hirdetik
folyóirat el-
értékes írói
entumról, —
ndor és Mő-
a változáo-
amer jelentő-
gyes írói a

mon László

ssze

megnyugtató
ítván lengyel
terjedt el a

nirozója. Aki
t akar ma-
el kell olvas-
nyelven meg-
és legérdek-

műveket

zsídk.
utja.

szakák.
an hafála.
é estélyi

ann, egy
neta

midt: Egy
Fordította

yhez vidéki
árul. Kolozs-
dohivatalában

Használja fel az alkalmat!

Dorma

kötszőgyár gyári lerakata Cal. Reg. Ferd. 3. (v. Wesselényi-u.)

Megkezdte a karácsonyi elárúást melyen leszállított gyári áron!

- Tiszta gyapju mellény ....lei 300
- " " lélekmelegítő .. 180
- " " gyermek svetter 140
- " selyem nyaksál 140
- Selyem harisnyák 140

Harisnyák, keztyűk, trikóárak eredeti gyári áron.

Fali előjegyzési naptár
az Ön cégnyomásával
Lepage - nál, Kvár

Előjegyzési naptárak
cégnomással, megrendelhetők a
Bernát
papirosáruházában — Cluj

Nagy karácsonyi vásár
melyen leszállított árakkal.

- Női divat gyapjumellények ..... 400 leitől
- Divat Paloverek ..... 500 leitől
- Fildacos harisnya, minden színben 85 lei
- Divat bőrkezttyűk..... 295 lei

Gyermek- és téli keztyűk, valamint gyapju harisnyák, sálak és gyermek svetterek legolcsóbb bevásárlási forrása

„Helios“ Főtér 7.

Aranyér
Anusol Soedecke

Aranyér ellen több, mint 25 éve a legjobb elsmert szer. Egy ze ü alkalmazás, biztos siker, minden fájdalmat azonnal megszüntet és meggyógyítja a gyuladt, sebes és vérző helyeket. Art im s alkotórészekből mentes, reggel és este egy kapszka lesz a vgbébe bevezetve. Minden patikában és drogeriában kapható

Gyár címe: **Goedecko & Co.**
Chem. Fabrik Leipzig
Raktár **F. H. Mees** Bucarest
Calea Grivitei 61

Olcsóbban él tiz százalékkal, ha az UJ KELET szelvényével vásárol

Gramofont és lemezt

Lepage-nál vegyen Cluj-Kvár. Legjobb gyártmány Olcsón. - Oriási lemezsraktár.

Nagyvaradon megszűnt a polgári lakasrekvirálás

(Oradea Nagyvárad, december 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lakásrekviráló bizottság tagjai között tudvaleg eddig polgári és katonai személyek szerepeltek mindent és úgy a tisztviselők, mint a katonaisztek részére rekviráltak lakást. A város polgármestere ma átiratban értesítette a katonaság képviselőit, hogy a polgári tisztviselők visszavonulnak a

rekviráló bizottságból és ebben a jövőben semmiféle szerepet nem vállalnak. Részükön az 1922 ik évi törvény kéréséhez és többet nem képviseltetik magukat.

A lakásügy Nagyvaradon tehát ezzel visszaért volna a normális keretbe, ha a katonaság nem venne tulzost mértékben igénybe a polgári lakásokat tisztok oláira.

Január közepén román-magyar vasuti konferencia ül össze Temesváron

Véglegesen szabályozták a két ország közötti közvetlen személy- és áruforgalmat. A temesvári kereskedelmi és iparkamara országos akciója

(Timisoara Temesvár, december 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Január közepén román-magyar vasuti tárgyalások lesznek Temesváron, amelyen megállapodást fognak létesíteni a megszabítás nélküli személy és áruforgalom tekintetében. Tudnivaló ugyanis, hogy a Magyarországra utazók, vagy áruszállítók csak a határig válthatják meg jegyüket, illetőleg fizethetik meg a szállítási költséget, miután a két állam között ezt a kérdést még nem szabályozták. Ilyen megállapodása Romániának eddig egyedül Lengyelországgal van és a többi szomszédos államokkal csak most veszik fel a tárgyalásokat.

miután az lényegesen meg fogja könnyíteni egy a személyforgalmat, mint az áruszállítást a két ország között. M gyszerűségeon a közlekedésiügyi minisztérium a kereskedelmi és iparkamara útján erre vonatkozólag javaslatokat kért az ipari és kereskedelmi köröktől és ezek erre különböző javaslatokat terjesztettek elő.

Nálunk a minisztérium eddig még egyetlen közgazdasági érdekkörösség véleményét sem kérte ki. A temesvári kereskedelmi és iparkamara most Lendvay Jenő főtitkár kezdeményezésére azzal a kéréssel fordult az illetékes minisztériumhoz, hogy a vasutiügyi konferenciával kapcsolatban hallgassák meg az érdekeltek véleményét. Ezzel egyidejűleg országos akciót indított a javaslat előkészítése érdekében.

Parlamentí bizottság elé szóltják Henry Fordot,

hogy alkalmá legyen antizemléta vádjalt hébizonyítani

(Washington, december 22. Az Uj Kelet tudósítója ót.) Henry Ford ismét a szenzációk középpontjában van. E ismét a zsidókérdés miatt. „Dearborn Independent“ című lapjában ugyanis azzal vádolja Amerika zsidóságát, hogy a zsidók befolyásolják a kormány összes pénzügyi centrumait és ellenőrzést gyakorolnak a Federal Reserve Board fölött is.

győződve arról, hogy Henry Ford, ha folszólitást kap a parlamenti bizottságtól bizonyítékai beterjesztésére, a főlhívásnak nem fog eleget tenni, amiat hogy a S rausz bankár esetében sem teljesítette a vádlónak azt az elemi kötelességét, hogy járuljon hozzá bizonyítékaival az ügyek tisztázásához. Ford ugyanis egyik cikkében megtámadta a zsidó népet, ami ellen S rausz egy másik cikkben hevesen tiltakozott és foltérte a támadót, adjon módot állítási bizonyítására egy teljesen pártatlan bizottság előtt.

Bloom newyorki demokrata képviselő határozati javaslatot terjesztett a képviselőház elé, amelyben követeli egy hétszgu parlamenti bizottság kiküldését, abból a célból, hogy vizsgálja meg, mi igaz Fordnak a zsidóság elleni vádjából. Az Unió közvéleménye annál inkább akarja tisztán ismerni a vádak alapját képező „tényeket“, mert az amerikai népet nem lehet kétségben hagyni afelől, igazak e azok a vádak, amiket az ország leghísznossbb elemeiről, a zsidókról állítanak.

Ford a folszólitásra csak annyit felelt, hogy neki semmi szüksége nincs sem pár'os, sem pártatlan bizottságra. Állítással — ugymond — el kell fogadni, úgy, ahogy ő azokat megírta. Fordnak ez az eljárása most már teljesen komolytalanná tette őt és politikáját. Ha a parlamenti bizottság előbb nem fog megjelenni, akkor Fordnak a politikájában semmi keresnivalója többé nem lesz.

Politikai körökben azonban meg vannak

Sikkasztással vádolják egy nagy kolozsvári cég főnökét

Letartóztaták Rekk Jenőt, a Rekk és társa cég főnökét.

(Cluj-Kolozsvár, december 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délelőt egy jólöltözött fiatalembert kísérték be a kolozsvári központi rendőrség bünyügyi osztályára. A kolozsvári társaságokban jól ismerik: Rekk Jenőnek hívják és egy régi és föltőbb szolidnak ismert szénbizományi cég tulajdonosa. Apja Rekk Antal, aki Kolozsvár közéletében jelentős szerepet vitt, néhány évvel ezelőt Budapestre költözött. Azóta Rekk Jenő egyedül tulajdonosa és vezetője a vállalatnak.

oég nem szállított és a tulajdonos mindkét intészetnél szállítási nehézségekre való hivatkozással haladékokat kért.

Három nappal ezelőt a Banca Marmarosch kolozsvári fióktitkózete és a kereskedelmi és iparkamara feljelentést tettek Rekk szénzállítási vállalat ellen, amelyben az ület tulajdonosát sikkasztással vádolják meg. A feljelentés szerint Rekk Jenő a kereskedelmi kamarától ötvenezer, a Banca Marmaroschól 42 ezer lejtt vett föl több száz tonna kokszt és szén leszállításra. A megadott terminusra azonban a

Időközben Temesvárra távozott el Rekk Jenő, ahonnan a Banca Marmarosch táviratilag értesítette, hogy Resicáról egy vagon szénét címére utnak indított. A bank telefonon érdeklődött a resicai számművek igazgatóságánál, ahonnan azonban azt a választ kapta, hogy Rekk már hónapok óta semmilyen megrendelést nem tett. Egre a bank igazgatósága feljelentést tett Rekk ellen és színte ugyanabban az időben tette meg feljelentését a kereskedelmi és iparkamara is. A feljelentések alapján az időközben Kolozsvárra visszatért Rekk Jenőt tegnap bekísérték a rendőrségre, ahol Draghiciu Aurel rendőrkapitány, a bünyügyi osztály főnöke, megkezdte kihallgatását. Kihallgatása után letartóztaták és átkísérték az ügyészségi fogházba.

Ékszeresek ben, órak és dísztárgyakban, utazóknak 10%, vidékieknek v-sutj-gye terül meg, ha ékszerszükségletüket

FEINER, Arad Str. Bratiano, (vo t Weitzer J.-u.) 3. Ora és ékszerárúházában szerzik be

Az Odol a világ legkoncentráltabb szájjize. Néhány csepp elégséges! Tehát az Odol használata takarékos! Tehát az Odol olcsó!

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes értelmi és hánsági szociális napilapja. Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Erzsébet. Feltöltés szerkesztő dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök
6887. Tévét 18.
1926. december 23.

— Az uralkodó elhagyta az ágyát. Bukarestből jelentik: A királyi ház minisztere a bővítendő hivatalos orvosi jelentést közli: Ötletése a király a kiállott operáció következményéből felépült és több napja elhagyta az ágyát. Az állapot teljesen kielégítő. Bucuresti, december 22. Djuvara, Gerota, Mamulea.

— Monstre küldöttség bízt sította bizalmáról Glasner főrabbit. A kolozsvári orodox hitközségben vasárnap lezajlott választás hullámai még mindig nem jutottak nyugvópontra. Szerdán este fél 8 órakor monstre-küldöttség jelent meg Glasner Akiba főrabbinál, hogy a lolkipasztor iránt, aki a választások eredménye miatt megbántva érzi magát, bizalmukat fejezzék ki. A küldöttséget, amelyben résztvettek a község minden rétegének reprezentánsai, dr. Fischer Tivadár vezette, aki mindenképp a megjelentek és az általuk képviselt rétegek bizalmáról és ragaszkodásáról biztosította a főrabbit. Bár a maga részéről levonta a lezajlott választás konzekvenciáit, emennyiben kilépett a hitközségből, de éppen azzal, hogy elvállalta a küldöttség vezetését, dokumentálja, hogy a főrabbi hívei táborában marad továbbra is. Glasner főrabbi mélyen megindult szavakban köszönte meg a megnevezést. Reméli, hogy a hitközségben kitört viszoly rövidesen a béke szellemében lesz megoldható.

— Hármszáz halott kúival futott be egy vonat Pekingbe. Pekingből jelentik: A pekingi pályaudvarra tegnap különös vonat futott be Kalgánból. A csupa nyitott teherkosziban az északi hadsereg főhadiszállásáról 300 megköltöt halott kúival küldöttek. A halálbűntetést úgy hajtották végre, hogy mindegyiküket odakötötték a kocsizhoz és a három napig tartó uton a harminc fokos hidegben megfagytak. A halálos ítélet oka az volt, hogy a szövettel cimboráltak.

Merénylőket kíséreltek meg a perui elnök ellen

A bomba magát a merénylőt tépte szét

(Lima, december 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy katonaruhás ismeretlen merénylőket kísérelt meg a perui köztársasági elnök ellen. A merénylő az elnök palotájában lesben állott. Uglátszik, sokat kellett várakoznia, mire a kezében tartott bomba kiesett, felrobbant és a merénylő tervezőjét darabokra tépte.

Kibírdették az ítéletet a temesvári J. quard ügyben

A bíróság a Temesvári Első T. karékpénztár és Weisz Lajos között megszüntette a jogviszonyt, de meghagyta tulajdonjogát a J. quard vállalattal szemben. Újabb fejlemények várhatók

(Timisoara Temesvár, december 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közel egy év húzódo és szennázciókban bővelkedő J. quard-ügyben, amelyet nemrégiben részletesen ismertettünk, ma délután a temesvári Lloyd-bíróság kimondta az ítéletet. A f. szült érdeklődéssel várt ítélet csak Weisz Lajos, a Jaquard-kötszőgyár igazgatója és a Temesvári Első T. karékpénztár között szüntette meg a peres eljárást, miután mindkét fél tulajdonjoga a J. quard iránt továbbra is fennmarad. Minden valószínűség szerint most egy új per fog keletkezni Weisz Lajos és a J. quard között, illetőleg a J. quard és a Temesvári Első T. karékpénztár között.

A bíróság mai ítéletében december 22-iki dátummal megszünteti a szándékain jogviszonyt Weisz Lajos és az Első T. karékpénztár között, viszont mindkét fél jogát a J. quarddal szemben tovább is fennállásnak.

A bíról indokoltas kimondja, hogy a szindikátusi szerződés f) pontja szerint ha a két fél között bizalmatlanság keletkezik, a szindikátusi jogviszony felbontható. Ez a bizalmatlanság fennállott, miután a felek egymás között hírlapi harcban csatkoztak és büntető feljelentést tettek. A bíróság a Temesvári Első T. karékpénztár vadját Weisz ellen elutasította, mivel azok a J. quard belső ügyeit képesik, a J. quard viszont semmiféle feljelentést Weisz ellen nem tett.

Az ítélet a teremben megjelent negyszánu ügyvéd szerint szenzáció és jogilag tökéletes munka, de a perlekedést nem szünteti meg. Az ítélet kibírdése után kun Richárd választott bíró rövid expozit tartott, amelyben kifejtette, hogy a bíróság Weisz és a bank között a pert elintézték tekinteli.

— Elkészült a középiskolai oktatásról szóló reformjavaslat. Bukarestből jelentik: A közepoktatásról szóló reformjavaslat elkészült. Ma székfildötték a képviselőknek és a szenátoroknak és januárban a parlament elé kerül. A javaslat szerint az új rendszer az I., II. és III. osztályban nyomban életbe lép, a VII. és VIII. osztály a régi rendszer szerint fog végzőni, míg a IV., V. és VI. osztályra egy sp. etális átmeneti programot állít fel a javaslat.

— Eljegyzés. Fischer Dalmát Ordea Mars eljegyezte dr. Das Iare ügyvéd Budapss. (Mindenkülön értesítés helyett)

— Házasság. Fischer Borika és dr. Fentchel József szaton meghívják öszes rokonukat, barátait, ismerősiket a folyó 26-án (vasárnap) délután 3 órakor Clujon, Str. Memorandului (volt Uciunca) 18. szám alatt tartandó esküvőjükre. (Mindenkülön értesítés helyett)

— Szobrot emelnek Pasicsnak. Belgrádból jelentik: A radikális párt bizottsága elhatározta, hogy a fővárosba Pasicsnak szobrot emelnek és mauzoleumot létesítenek.

— A Kolar-kvartett hangversenye. Annak ellenére, hogy Kolozsváron nivos operaház van, zenei kulturánk meglehetősen sekélyes, mert hiányoznak a szimfónikus műveket megszólaltató filharmonikus előadások, valamint a nagy zeneköltők intímabb műveit interpretáló kvartettek, septettek etc. Ezt a nagy hiányt akarja pótolni a Kolar-kvartett, mely ebben a szezonban először mutatkozott be a kolozsvári közönség előtt. A legteljesebb objektívítással kell megállapítanunk, hogy a feladatot, amelyre ennek a lelkes kis gárdának tagjai vállalkoztak, csaknem teljes egészében kinttlen eldőltek meg. Az interpretált művek — már fajsúlyoknál fogva is, — nagy elmélyülést, nagy felkészültséget igényelnek s ezekkel a kvartett tagjai kétségkívül rendelkeznek. Játékuk érettege, szubtils és zéssék, nemes vonákezelésük különösen a D-orák opusát érvényesíti, melynek melodikában dus, álmódosó, különös keleti színekben pompázó rajtját nagy szeretettel, tiszta művészettel adták elő. Haydn D dur opusának minden szolid sz. pégét felszire hozták a kvartett tagjai, nemkevesebé Dohnányi reprezentáns művét, az Op. 7-et, melynek Allegretto grazioso tételé fenomenális zenei elképzelésekben gazdag, melodikus vezetésében a nyi meglepő eredetiség, haugulati frisség van, hogy melán frappirosta a közönséget. A kvartett teljesítőképességében még nem éri a kifejles végző stádiumához. Ez inkább kedves, mint kedvezőlen megállapítás, mert azt jelenti, hogy kellő szereplés — minál több szereplés után, — igazi és nagy értékeket fog megismertetni velünk. E helyen említjük meg, hogy a ponpás koncertkedvet, amelyeken a Kolar kvartett tagjai játszottak, Balogh Lajos kolozsvári hegedűkésztő készítette. A kvartettet a közönség hosszan és lelkesen ünnepelte. (.)

— Drónékhüll telefon London és Newyork között. Londonból jelentik: A jövő év elején, tehát már rövid néhány nap múlva megindul London és Newyork között a drónékhüll telefonösszeköttetés. Az angol és amerikai kormány már meg is állapodott a beszélgetési díjakban. Eszerint London és Newyork között az egyperc beszélgetés díja tizenöt dollár, vagyis körülbelül háromezer lej. E beszélgetéseket aligha lehet azonban a saját számára igénybe venni, miot hogy hatalmas körzetben meg a leadó és fővevő állomások között is, könnyen elleshetők a beszélgetések, amiket az újágok olcsón tudnának értékesíteni. A beszélgetések tehát csak a nagybankok és diplomácia céljait fogják szolgálni, akik természetesen szifirozott beszélgetéseket folytathatnak egymással és csakis sürős esetekben fogják igénybe venni a drónékhüll telefont, amelynél a kablotelegram összehasonlíthatatlanul olcsóbb és csak kevéssel lassabb.

— Hetvenmilliárdos köcsönt akar felvenni a pesti zsidó hitközség. Budapestről jelentik: a zsidó hitközség tegnapi tanácsulésé elhatározta, hogy tárgyalni fog egy hetvenmilliárdos köcsön felvétele ügyében, amellyel a Lipótvárosban és a külvárosokban templomokat, kórházakat és egyéb jótékonyági intézményeket akarnak létesíteni.

* Az Erdélyi Zsidó Árvagondozó egy megüresedett tisztviselői állásra pályázatot hirdet. Tekintetbe jönnek oly, több évi irodai gyakorlattal bíró nők, kik gyors- és gépirásban perfektek és a könyvelésben jártasok. Nyelvismeretekkel bírók előnyben. Pályázatok január 1-ig az Árvagondozó irodájába, S. r. Paris 36. nyújtandók be.

Butor Hálószoba, szép, jó és olcsó. **Siebold Fülöp** butorgyárában **Timisoara, II., Távirada-u, 19. sz.**

„A modern szépségápolás“ rendkívül érdekesen az arcbőrkezelés és testkultuszt tárgyalja. A brosurá **20 lej** vagy bélyeg előzetes betüldése ellenében **„Farmax“ Brasov** (Brassó) postafiók 53. — szerezhető be.

Bármily zeneművet olcsóbban raktárról azonnal szállít **Révész Béla, zeneművészeti** Marosvásárhely. Kérjen árjegyzéket.

Üg
határ
1927
LEPAGE
SZINHA
A kolozsvári
Péntek: Szünet.
Szombat délután:
Haláltánc (b
Vasárnap: Trouba
MA
Csütörtök 8 kor:
lépése egész
kus és mód
Sorozat 196
Cütörtök fél 10
nyelvű előad
szám 197.)
Pénteken 8-kor:
fehérke és
igen olcsó
Péntek este 9-kor:
Szombat fél 8-kor:
val (Mérésé
Szombaton 6-kor:
Bendes hely
Szombaton három
(Karacsony
Sorozat 20
Vasárnap fél 8
János vité
kelt helyé
Vasárnap fél 8
Neményi,
baráttrek
szám 208
Vasárnap három
rácsonyi,
rozat 204
Hétfőn 8 kor:
Neményi,
sz. Soroz
Legsz
per
ma
Ros
Planin
P
le
Fische
Telefon
No 376—
Pal
A Kol
zatot hir
ros válla
köteles
város ki
fentartan
ellenőrzé
tásakor
pénzben
a hitköz
A részle
irodájáb
alatt.
Cluj,
Az
Lax A.
tit

Ügyvédi határnapló

1927. — Lei 480.
LEPAGE-nál Kolozsvár.
SZINHAZ MŰVESZET

A kolozsvári román opera heti műsora
Péntek: Szünet.
Szombat délután: Babatündér. A Tükör legendája.
Haláltánc (ballet).
Vasárnap: Troubadour (Sugár Frigyes felléptével).

MAGYAR SZINHAZ

Csütörtök 8 kor: Zahler Magda táncművész fel-
lépése egész estét betöltő műsorral. (Klasszi-
kus és modern táncok. Napibérlet 33. sz. A.
Sorozat 196.)

Csütörtök fél 10-kor: A sötétség hatalma (Román
nyelvű előadás. Ana Luca társulata. Sorozat-
szám 197.)

Pénteken 3-kor: I. Batlehemes játék. — II. Hó-
fehérke és a hét törpe. (Gyermekelőadás,
igen olcsó helyárakkal. Sorozatszám 198.)

Péntek este nincs előadás.
Szombat fél 3-kor: A Noszty-fiu esete Tóth Mari-
val. (Mérsékelt helyárak. Sorozat 199.)

Szombaton 6-kor: Akácavirág (Tolnay, Ihászsal.
Rendes helyárak. Sorozat 200.)

Szombaton háromnegyed 9 kor: Cirkuszhercegő.
(Karlsonyi, Tolnay, Ihászsal. Bérletszűnet.
Sorozat 201.)

Vasárnap fél 3-kor: Batlehemes játék. Utána:
János vitéz. (Neményivel, Tolnayval. Mérsék-
elt helyárak. Sorozat 202.)

Vasárnap fél 6 kor: Csókos asszony. (Operett.
Neményi, Ihászsal. A II felvonásban új ka-
barattrakciókkal. Rendes helyárak. Sorozat-
szám 203.)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Maricza grófnő. (Ka-
rálsonyi, Tolnay, Ihászsal. Cérletszűnet. So-
rozat 204.)

Hétfőn 8 kor: Orlov. (Részben új szereposztással.
Neményi, Tolnay, Ihászsal. Premierbérlet 35
sz. Sorozat 205.)

Legszébb karácsonyi ajándék egy

perzsa szőnyeg,

melyet már 1500 le-től kaphat

Rosenberg

szőnyegáruházában
Glej, C. Victoriei 5.

Planino

vadonatúj, fekete, kintű szerkezet-
tel, igen olcsó árban, sűrűsen eladó

Prima tűzifát

legjutányosabban hához szállít

Fischer falelep, Cuj, Piatá Garit 2

Telefon 1300. Telefon 1300

No 376-926 sz.

Pályázat kóserhus kimérésre.

A Kolozsvári Izraelita Hitközség pályá-
zatot hirdet kóser hus kimérésére meszá-
ros vállalkozók számára. A vállalkozó
köteles lesz legalább két meszárszékkel a
város különböző pontjain felállítani és
fentartani a hitközség rabbinátusának
ellenőrzése mellett. A pályázatok benyuj-
tásakor 25,000 (huszonötezer) lei kész-
pénzben vagy értékpapirban kaucióképen
a hitközség irodájában letétbe helyezendő.
A részletes feltételeket a pályázók a hitk.
irodájában megtekinthetik a hiv. órák
alatt.

Cluj, 1926. december 2.

Az Előjáróság megbízásából:

Lax A. Salvator
titkár

Dr. Fischer József
elnök

KÖZGAZDASÁG

A belföldi kendergyárak védelmet kérnek a jugoszláv konkurrencia ellen

Memorandumban kéri a vámok megfelelő szabályozását és a használt gépek
behozatali tilalmának felfüggesztését

(Cluj Kolozsvár, december 22. Az Uj Kelet
tudósítójától.) A romániai kenderipar már hosz-
szabb idő óta kritikus helyzetben van. Közel
egy év óta ugyanis a kender ára ugyszólván
napról-napra esik, ugyanakkor pedig Jugoszlá-
viából állandóan emelkedik az import és így a
belföldi kendergyárak és termelők a behozatali
védővámok ellenére sem képesek jelenleg ren-
tabilisan termelni. A jugoszláv kenderipar fel-
sőbbisége köztudomású, hiszen a Bácska már
több, mint kétszáz év óta látja el Közép Európát
kenderrel és fonallal.

A belföldi termelés a rövidszálú kender-
ben messze felülmúlja a keresletet, a ter-
melőknek hatalmas készleteik vannak, de
főlösegeiket nem tudják exportálni, mert
az 50-100 százalékos ad valorem vám
miatt erre gondolni sem lehet.

Most azután, hogy a kormány gazdasági
bizottsága néhány nappal ezelőtt a kender vám-
ját 11 lejről 2 lejre szállították le, talán javu-
lást lehetne várni ezen a téren, ha a gazdasági
viszonyok lehetővé tennék. Tudvalevő ugyanis,
hogy egyetlen iparágban sem igényel a terme-
lés annyi időt, mint a kenderiparban, úgy, hogy
száz kilogram kendernél csak a kamatok kö-
rülből 110 lejt tesznek ki. Azonkívül pedig
az egyes kendergyárak működése erősen függ
az időjárástól. A gyárak rendszerint október
15-től áprilisig nem dolgoznak, mert a hideg-
ben nem lehet a kenderszárról a fonalat le-
fejteni.

A jelenlegi helyzeten csak úgy lehetne

Meghosszabbították az üzleti zár-
órákat a karácsonyi vásár idejére. Ma ér-
kezett meg Kolozsvárra a munkaügyi miniszte-
rium rendelete, amely december 22-től január
5-ig új zárórákat állapít meg a kereskedők
részére. A rendelet szerint azok az üzletek,
amelyek rendes körülmények között este hét
órákor szoktak zárni (textil, vas, divatárú,
ékszer stb.) a karácsonyi vásár ideje alatt
este nyolc óráig tarthatnak nyitva. Azok az
üzletek, amelyek zárórája rendszeren este nyolc
óra, mátol kezdődőleg január 5-ig bezárólag
este fél tízig lehetnek nyitva. Január 6-án ismét
a rendes zárórák lépnek érvénybe.

Előkészületek az új vasuti tarifa
életbeléptetésére. Bukarestből jelentik: A vas-
utügyi vezérigazgatóság körrendeletben értesítette
összes szerveit az új CFR-díjzabásnak január else-
jétől való életbeléptetéséről. Általánosságban az új
tarifa olcsóbb személy-díjzabást vezet be, a sze-
mélypögdgyász-forgalomban pedig a vonatok katego-

segíteni, ha kenderfonó és szövőgyárakat
létesítenének a félgymányok felhasz-
nolására.

Ezt azonban megadályozza a használt gépek
behozatalára vonatkozó tilalom, míg új gépeket
a mai pénzhiány és magas kamatok miatt le-
hetetlen importálni. A helyzetük szánására
vonatkozó kívánásaikat a belföldi kenderter-
melők és kenderipari vállalatok memorandum-
ban terjesztették a kormány elé, amelyben a
következőket kéri:

1. A nyers kender és kenderkóc import-
vámjának megszüntetését.

2. A fészült kender behozatali illetékének
minél jobban való felemelését. Az országban
ugyanis elegendő számú munkás van a kender-
fészüléshez és ezek most munkanélküli vannak.

3. Az exportra szánt kender és kóc minő-
ségének megjavítására szolgáló eljárás egységes
szabályozását.

4. Engedjék meg az összes kendergyárak-
nak a használt fonó, göngyölítő és szövőgépek
behozatalát, hogy az ország ne legyen rászor-
ulva a kész kenderárú túlsúly arányban való
importjára.

5. Végül kéri a kenderfonal importvámjá-
nak szabályozását.

A kendergyárosok a memorandumban még
szét kérték a kormánytól, hogy helyzetük szá-
nálása érdekében hívja össze az enkétra az érde-
kelteket. Az enkéatot azonban ezideig még nem
hívták össze, holott az új vámtarifa már a leg-
közelebbi napokban parlament elé kerül.

riája szerint állapítja meg a díjtételeket. Tekintet-
tel arra, hogy a régi jegyeket nem lehet újévig
kicserelni, azokon csak annyi változás lesz, hogy
az árakat tintával átirják. Az 500 kilométeren túli
távolságokra az új tarifa szerint ugyannyiba kerül
a jegy a gyorsvonatokon, mint a személyvonatokon,
míg 600 kilométertől feljebb az összes vonatokon
azonos a díjzabás. Az új tarifa egyébként érvény-
ben hagyja a régi kedvezményeket a direkt forga-
lomban, valamint a határvidékek forgalmában.

A kormány kölcsönt remél Német-
országtól. Bukarestből jelentik: Az „Adeverul”
értesítés szerint kormánykörökben újraéledt az op-
timizmus egy külföldi kölcsön megszerzésének le-
hetőségé iránt. Ugy látszik, hogy ez kapcsolatban
áll Mutius bukaresti német követ berlini útjával.
Mutius követ tudvalevőleg most Berlinben tárgyal
a román német függőkérdések elintézésé érdekében.
Hir szerint a németek liznak a Generala-bank-
jegyek kérdésének békés elintézésében, amennyiben
bizonyos hártéritésre hajlandók. Mutius német követ

Tőzsde

A piac tartózkodó. Az árfolyamok a következők:

Devizák	Valutapiac 1926 december 22 (Rador)								
	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3680-3698	—	—	484 ¹ / ₂	3690	18813	13696	652 ³ / ₄	1983 ¹ / ₂
Newyork ..	190-191	517 ¹ / ₄	517 ¹ / ₄	2504	190	71390	70825	3376 ¹ / ₂	—
London	923-928	2509 ¹ / ₄	2509 ¹ / ₄	121 ¹ / ₂	924	8463	8436	16375	485 ¹ / ₈
Páris	770-780	2073 ³ / ₄	2065	—	770	2858	2835	135	400 ³ / ₄
Milano	865-875	2310	2295	11140	870	3180	3150	150 ³ / ₈	446 ¹ / ₂
Prága	562-565	1532 ¹ / ₂	1532 ¹ / ₂	74	563	2114 ¹ / ₂	2098 ¹ / ₂	—	296 ¹ / ₄
Budapest ..	340-345	7245	7245	—	2680	—	9915	473 ¹ / ₄	—
Belgrád	—	912 ¹ / ₂	912 ¹ / ₂	—	335	1259	1249	5956	176 ³ / ₄
Bukarest ..	—	275	275	1360	—	378	376 ¹ / ₂	1762 ¹ / ₂	52 ¹ / ₂
Varsó	—	57 ¹ / ₂	58 ¹ / ₂	—	—	78 ³ / ₄	7848	374 ¹ / ₈	—
Bécs	2685-2705	7305	7305	—	2895	10085	—	477 ¹ / ₈	—
Berlin	—	12315	12315	—	4540	16995	16888	803 ¹ / ₂	—

Száz lel árfolyama: Zürich (utó) 275, Páris 1360, Budapest 87800, Bécs 376¹/₂, Prága 1792¹/₂

Ifjusági, képes-, meséskönyvek Lepage-nál Kvár

Óriási választék Vidékre választási küldemények. Leszállított árak

csütörtökön érkezik vissza Bukarestbe a berlini kormány instrukciójával.

Felcímlik a levelek segélybélyegportóját is. Bukarestből jelentik: Január 1-én, mint ismeretes, életbelp a felemelt postal tarifa. Ezzel kapcsolatban a pénzügyminiszter elhatározta a segélybélyeg felcímelését. A leveleken a segélybélyeg 25 bani helyett 50 bani lesz ezután, kérvényeken 1 lej. A vonatkozó törvényjavaslat már a parlament előtt fekszik. Január elsejétől kezdve egyenként új okmánybélyeget hoznak forgalomba a király tényképével.

Megsemmisítették a lugosi kereskedelmi kamara választásait. Tudósítónk jelenti: Megírta az Uj Kelet, hogy a december 15-én kelt 3951 számú királyi dekrétum megragyobbitotta a lugosi kamara területi körzetét, amennyiben hozzácsatolta Krassó- és Szörény-megyéket is. Ennek következtében a kamara igazgatóságának megválasztását most megsemmisítették és az új választásban már a csatolt megyék is részt fognak venni.

Újabb kétmillió angol kölcsönt kapnak a magyar iparvállalatok. Budapestről jelentik: Berlini jelentések szerint a Rothschild- és Baring Brothers-bank házak meghatalmazott képviselője legközelebbi napokban Budapestre utazik, hogy az illetékes minisztériummal és bankokkal tárgyaljon egy ipari kölcsönnek Londonban való elhelyezéséről. Az emisszió összege előreláthatólag két millió font sterling lesz, amelyet bizonyos kulcs szerint fognak szétosztani a számitásba jövő iparvállalatok között. A magyar pénzügyminiszter már régóta tárgyal ezzel a két bankkal a kölcsönre vonatkozólag és a berlini jelentések arra vallanak, hogy a tárgyalások eredményre vezettek és még az új parlament összehívása előtt megkötik a külföldi csoporttal az egyezményt.

Egyelőre fentartják a svájci gabonamonopóliumot. Genéből jelentik: Miat jelentettük, a december 5-ikén tartott svájci népszavazás a gabonamonopólium eltörlését kívánta. Ennek ellenére a svájci szövetségi tanács elhatározta, hogy a monopóliumot átmenetileg megtartja és a Népszövetségnek ilyen irányú javaslatot tesz.

Az erdélyi magánvasutak megváltásáról szóló egyezmény megjelent a hivatalos lapban. A tegnapi "Monitorul Oficial" közli ezt a minisztertanács határozatot, amely jóváhagyja a román kormány képviselői és a brüsszeli Compagnie belge de chemins de fer et d'entreprises représentatíves között létrejött egyezményt. Tudvalevőleg ezzel az egyezményvel vette át a román állam a fenti társaságtól az erdélyi magánvasutaknál lévő részesvényeket. A megállapodás középtájjal az ACSEV, a bihari és a matra-krisszani magánvasutak az állam tulajdonába mennek át.

Elhalasztották az erdélyi betegsegélyező pénztárak költségvetésének megszavazását. December 18-iki ülésén tárgyalta a bukaresti Casa Centrala vezérigazgatósága az erdélyi és bánáti munkásbiztosító pénztárak 1927. évi költségvetését az ugynevezett tízes véleményező bizottság bevonásával. Az új budget tervezet több mint hetvenszázalékos emelkedést mutat a jelen évi költségvetéssel szemben. Az erdélyi és bánáti iparvállalatok már előre tiltakoztak a nagyarányu emelés ellen, amely annál kevésbé indokolt, mert a munkások részére kifizetendő táppénzeket csak 34 millió 974 ezer lejjel emelték, ugyanakkor pedig a járulékot 110 millióval. A véleményező tanács épen ezért a költségvetés előirányzatának megszavazását kénytelen volt december 28-ra elhalasztani. Az elhalasztást a tízes tanács egyrészt azzal indokolta, hogy nem ismeri még az 1925-ről és az 1926 első feléről elkészített mérlegeket és így nem állapíthatta meg, hogy az ott mutatkozó fölösleg mekkora és abból mennyit kell átvinni az új költségvetés bevételi számlájára. Másrészt az elhalasztás kérését azzal indokolta az erdélyi véleményező bizottság, hogy 1926 ról semmilyen zárszámadás nincs még és így nem találja megfelelően indokolt-

nak a kiadási számla felemelt tételeit. A Casa Centrala vezérigazgatósága ígéretet tett arra, hogy december 28-ig ezeket a zárszámadásokat bemutatja és ezek alapján fog azután a véleményező tanács dönten a székelyi és bánáti betegsegélyező pénztárak jövő évi költségvetéséről.

Megkönnyítették a lóhere és lucerna kiitelt. A pénzügyminiszterium körlevelében értesítette az összes vámhivatalokat arról, hogy ezután a lóhere és lucerna-exportőröktől nem kell sem szájkönyveket kérniük, sem pedig birtoknyilvántartást a földművelési állományokról. A jövőben tehát lóhere és lucernát a rendes vámilleték ellenében akadálytalanul lehet exportálni.

Működési engedélyek és alapítkeemlések. A speciális bizottság gazdasági legutóbbi ülésén a következő erdélyi és bánáti pénzügyi tervet, illetve iparvállalatoknak adott működési, illetve alapítkeemlési engedélyt: Temesvári Takarékpénztár Erzsébetvárosi fiókja tőkeemelés. Székelyhídi Népbank Rt. tőkeemelés. Nerva ideggyógyászati és hidrotérápia szanatórium Kolozsvár, működési engedély. "Phöbus" vasöntőde és gépezár Nagyvárad, cégváltozás és alapítkeemlés. Iparipari üzleti kedvezményt kapott a "Monitorul Oficial" december 21-én kelt 285. számában közölt minisztertanács határozat alapján Rooz Jakab fűrészyára Lugos.

FLESCH & FIUL sodronyárugyár, Arad
Gyártmányai: lánchálós acélágybetétek, ruhaakasztók, patkány- és egércsapdák, faszőnyegek. Automatáin előállít mindenemű sodronyárut rajz vagy minta után.

APROHIRDETÉSEK

Egyszeri kiadásnál egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Álláskeresőknek 80% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej

Jó és olcsó kiser közt kapható. Cím a kiadóban.

Jó varrólány házhoz ajánlkodik napi 100 leiert. Cím: Str. Londrei No 9.

Keresek a belvárosban jobb szoba-konyhaslakást Jól meg lesz fizetve. Cím a Fraternitas nyomdában, Str. Bar n L. Pop 10.

Keresünk megvételre négy vaggon, pázkastrésre alkalmas 75% főtűléstű egységes primálisztűt, szállítandó január 15-márc. 31-ig. Az őrlés rituális felügyeletét hitközségünk adja. Ajánlatok kéretnek sürgősen: Comunitatea izr orth Cluj, Str. Dabalarilor No 1. alatt. 3197

Butor
legolcsóbban beszerezhető, hitelképe-reknek részlet kedvezmény.
Klein I.
C. Reg. Ferdinand 69

Hizlalt élő ponty állandóan szaporított. Esztendőre, keresztelőre, baktetre előjegyzést elfogad. Weisz, Tuor Vadimirescu 6. (volt Mikes Kelemen-u.)

Az állomás és börtény közepében két személyre berendezett cinos butorozott szoba kiadó. Értekezni a lakáson, Ágoston-utca 11 szám alatt.

Bauch Ernő üzletébe
az őszi szezonra gyönyörű perzsa, kelim-gobelin, hevedő- és mozaik **kézimunkák érkeztek**
szonkvül nagy választék **csipkék, gobok, harisnyák és koztyúkben.**

Déri szücs Cluj
Str. Memorandului 3.
**Legrégibb
Legmegbízhatóbb
Legmodernebb**
Telefon 12-12.

Ne hiányozzon asztaláról

„FLORA” MUSTÁR
a „FLORA” konzervgyár
Bucuresti, Str. Bozianu 25-31
készítményei a legjobbak
és legizletesebbek

Cluj vezérképvislet:
SZELE & KONKOLY

Berkesztősej
adóhivatal
Közvetítő, St.
Pop (Brassay-ut)
Telefon:
Közvetítő és kiadó:
171, 220 és 10
1926 december

A
Törvény az
tési szabadságána
záról, — ez a
tervezetnek, amel
ter ma hozott
szólva, ez az új
karácsony után
hogy a honatyák
Kissé furcsa a
tervezetnek. Az
szágt garantáln
hiszen ezt a szab
alkotmány. Ugy
nem a garantálá
fejzésén, a szab
törvénytervezet
is fogunk jönni
zet voltaképen a
szabadságot szab
igyezkzik.

Az alkotmány
ódi fenséggei v
badág elve. Ez
félre nem magy
szószertint ideikt

„Az alkot
csimének és
és sajtóban
B szabadságo
büntető törvé
tekben ki-ki
önmagában a
megszoritani.
Semilyen

hozni ebben a
más preventív
léptetni bárm
vel, arisztásá
ben. Nincs sz
zetes engedé
megjelenésé
termék megje
teni, vagy a

Im így szól
fusa világosan
mondattal végz
speciális törvén

Világos telt
speciális sajtó
törvényre gond
kal az alkotmá
sájjogot megvé
tervezetében
szankciókat a
kormányban b
ragrafus sok es
lej büntetést
ezzel a szabads

Az új törv
tet sorakoztat
ságok a lapok
sen mellékes e
vénytervezet m
alkotmánytörv
hogy elközbás
helye.

Eltekintve
paragrafus 4-
lyez kiállítás
hónapi fogbár
egy olyan bün
Európában ne
ha valakit ke